

เทศน์เช้า วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรมนะ ธรรมะเป็นสิ่งที่เราแสวงหา เพราะเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นชาวพุทธนะ เวลารัตนตรีัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สัจธรรมไง สัจธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาถึงมีรัตนะ ๒ คือมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมมา เทศน์ธรรมจกๆ พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก ถ้าเป็นสงฆ์องค์แรกของโลกเพราะอะไร? เพราะพระอัญญาโกณฑัญญะเห็นสัจธรรมตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้รู้ก่อนนั้นมา แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ไง วางธรรมวินัยนี้ไว้ ธรรม สัจธรรมๆ

แต่เวลาเราเข้าใจกันเอง ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ เราเข้าใจโดยกิเลสของเรา แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาละ ท่านก็มองว่าธรรมะเป็นธรรมชาติเหมือนกัน แต่ธรรมชาติที่ท่านละท่านวางได้แล้ว แต่ของเรา ธรรมชาติของเรา ธรรมชาติของเรามันเป็นธรรมชาติ แต่ธรรมชาติแบบโลก ธรรมชาติแบบโลกเป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์เราต้องวิจัย เราต้องค้นคว้าของเรา เราจะเข้าใจตามวิวัฒนาการของมัน ถ้าตามวิวัฒนาการของมันแล้วเราจะไม่คืนรน เราจะไม่มีตีโพยตีพายกับสิ่งที่ไม่ได้ตั้งใจ

ไม่ได้ตั้งใจเราหรอก มันเป็นสัจธรรม มันเปลี่ยนแปลงของมันเป็นธรรมดา เห็นไหม ถ้าธรรมดา ฟังธรรมๆ ทางโลกเขาจะ เวลาธรรมาภิบาลๆ สิ่งใดที่เขาทำเขาต้องมีธรรมาภิบาล ธรรมาภิบาลคือความเป็นธรรมไง ความเป็นธรรมคือไม่เอาโรคเอาเปรียบกัน ไม่กตัญญูไม่ข่มเหงกัน ไม่ทำลายกัน เป็นธรรมาภิบาล ทำด้วยความสุจริตตั้งใจเป็นธรรมาภิบาล สิ่งที่ธรรมาภิบาลเพราะเขาแสวงหาธรรมๆ กันไง

สิ่งที่สัจธรรมๆ ธรรมาภิบาลเพราะเขาแสวงหาสิ่งนั้นเพื่อเป็นธรรม ถ้าสิ่งนั้นเพื่อเป็นธรรม สัจธรรมเราทำคุณงามความดีมันก็เป็นธรรมๆ เป็นธรรมกับทุกๆ คน แล้วถ้าเป็นหัวใจของเราละ? นี่ถ้าธรรมาภิบาลมันเป็นธรรมาภิบาลเรื่องความเสมอภาคกันทางโลก เขาบอกความ

เสมอภาคทางโลก คอมมิวนิสต์เขาบอกว่าต้องการสิทธิเสมอภาคเท่ากันๆ มันเสมอภาคกันที่ไหนล่ะ? มันเป็นวัตถุ วัตถุ เห็นไหม คุณใช้เวลาความเป็นอยู่ของเรามันก็แตกต่างกัน นี่คนเรากินมากกินน้อยแตกต่างกัน

เครื่องอยู่อาศัย คนประหยัดมัธยัสถ์เขาก็ใช้ของเขาด้วยความสุขความร่มเย็นของเขา คนที่ละโมภโลภมากเขาแสวงหามาเท่าไร? เขาคิดว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ของเขาๆ ประโยชน์ของเขา ละโมภโลภมากมันเป็นจี๊ข้านะ จี๊ข้านี่สิ่งนั้นหามาแล้วมันเป็นทุกข์ๆ ใจ สิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์ไหม? สิ่งที่เราเป็นธรรมแล้ว สิ่งที่เราเป็นธรรม เห็นไหม สิ่งที่เราประหยัดมัธยัสถ์ ความประหยัดมัธยัสถ์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีบริวาร ๘ บริวาร ๘ สมบัติของพระนะ ถ้าสมบัติทางวัตถุมีบริวาร ๘ แต่สมบัติของพระ สมบัติของพระคือศีลธรรมในหัวใจนั่นล่ะเป็นสมบัติของพระ

ถ้าพระมีศีลมีธรรมในใจ เห็นไหม เวลาใจดี ใจที่สิ่งดีจะทำสิ่งใดเป็นคุณประโยชน์ไปหมดเลย แต่ใจที่มันเลวร้าย ใจที่เลวร้ายมันเบียดเบียนตัวเองก่อน แล้วมันเบียดเบียนผู้อื่น สิ่งที่เป็นธรรมากิบาลเขาหามาเพื่อความเป็นธรรมๆ ถ้าเป็นธรรม สิทธิเสรีภาพได้มาด้วยความเป็นธรรม แต่เป็นวัตถุนะ วัตถุถ้ากิเลสในหัวใจมันงอกงามของมัน มันหามาเพื่อเป็นโทษๆ ใจ มันจะหาความสุขมาจากไหนล่ะ? นี่ความสุขมาจากไหน?

หามา เห็นไหม คุณละโมภโลภมาก หามาแล้วก็แบกหามมัน หามาแล้วก็วิตกวิจารณ์มัน แต่ถ้าใจเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม สิ่งที่ได้มาด้วยความสุจริต ด้วยความสุจริต เห็นไหม ด้วยความสุจริต สิ่งที่เราใช้ เวลาคนทุกข์จนเจ็บใจเขาเป็นโรคขาดอาหาร คนที่มีแก้วแหวนเงินทอง มีปัจจัยเครื่องอาศัยโดยสมบูรณ์ขึ้นมา ถ้าไม่มีสติ ไม่รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ ไม่รู้จักบำรุงรักษา โรคอ้วนๆ เขากินจนอ้วน กินจนต้องไปรักษานะ ต้องไปให้หมอรักษาๆ โรคเลย โรคกินมากเกินไป มันอ้วนท้วน กินมากเกินไปเป็นโรคอ้วน

นี่เพราะอะไร? เพราะใจเขาไม่เป็นธรรม ถ้าใจเขาเป็นธรรม เราประหยัดมัธยัสถ์ของเรา เราใช้สอยว่าเป็นประโยชน์กับเรา ร่างกายก็แข็งแรง สุขภาพก็ดี นี่สุขภาพ สุขภาพที่ดีมันเกิดมาจากไหนล่ะ? เกิดมาจากพฤติกรรมความเป็นอยู่ของเรา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา พฤติกรรมของเรา ก็รักษาสุขภาพเราไว้ให้ดี ถ้ารักษาสุขภาพไว้ให้ดี เวลาเราฟังธรรมๆ ฟังธรรม เห็นไหม สิ่ง

เป็นธรรมๆ เป็นสังฆธรรมคือนามธรรม สังฆะคือคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แล้วจะทำสิ่งใด แล้วจะว่าเป็นวัตถุก็ต้องเสมอภาคกันๆ

เสมอภาคกันเรากำหนดทางวัตถุได้ แต่เสมอภาคทางหัวใจจิตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน
คนทำสมาธิ ทำความสงบของใจเข้ามา ความสงบของใจๆ นี้เพราะถ้ามันมีความสงบของใจ สุข
อื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบระงับแล้วถึงทำหน้าที่การงานขึ้นมา หน้าที่การงานขึ้นมาแล้ว
มันจะเป็นธรรมขึ้นมา แต่หัวใจมันเร่ร้อน หัวใจมันหิวกระหาย หัวใจมันทุกข์มันยากอยู่ของมัน
แล้วก็บอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติๆ ธรรมชาติทำไมมันร้อนรอนขนาดนี้ ธรรมชาติทำไมมันเผา
ลนขนาดนี้ แต่ครูบาอาจารย์ของเรา ท่านธรรมะเป็นสังฆธรรมๆ นี้ท่านพ้นไปแล้วท่านวางไว้ตาม
ความเป็นจริงใจ

นี่อยู่กับโลกธรรม โลกธรรม ๘ แต่จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสังข์ มันพ้นจากโลกธรรมไป
แล้วมันไม่หวั่นไหวไปกับโลกธรรมนั้น โลกธรรมมันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ ผลของวิภูษะ
มันเป็นแบบนี้ จิตใจที่เป็นวิภูษะไปแล้วมันพ้นไปแบบนี้ นี่ธรรมชาติของครูบาอาจารย์มันเป็น
อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าธรรมชาติของเรา ธรรมชาติของเราแต่มันบีบคั้นในหัวใจของเรา เพราะจิตของ
เรามันไม่สงบ ถ้าจิตของเราไม่สงบ เวลาศึกษาธรรม ตรรกะ ปรัชญา โไอโไฮ พุดกันปากเปือก
ปากและ แล้วซาบซึ่งนะ

เวลาเราพุดถึงจินตมยปัญญา นี่เราพุดถึงสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
มันเป็นความลึกถึ้มหัตถ์จรรย หัตถ์จรรย สิ่งที่มีมันเป็นนามธรรม สิ่งที่มีสังฆธรรม มรรคญาณที่มัน
เข้าไปทำลายอวิชชาในหัวใจ มันเป็นเรื่องลึกถึ้มหัตถ์จรรย ของเรานะ เราก็พยายามศึกษากัน
แล้วก็ปีนบันได ปีนบันไดฟังธรรมกัน เพราะจิตใจเราวุฒิภาวะมันไม่ถึง วุฒิภาวะไม่ถึง ปีน
บันไดขึ้นก่อนเมฆนะ ขึ้นไปบนดวงอาทิตย์เลย จะเข้าใจธรรมะใจ ไม่เข้าใจ เพราะจิตไม่สงบ แต่
พอจิตมันสงบขึ้นมาะ นี่ธรรมะพุดถึงเรื่องพื้นฐาน เรื่องความเป็นอยู่ของเรา เรื่องชีวิตเรานี้
แหละ มันซาบซึ่ง มันซาบซึ่งเพราะอะไร? เพราะจิตมันสงบ

ถ้าจิตมันสงบขึ้นมามันซาบซึ่งมากนะ เราเกิดมาทำไม? เกิดมานี้เพื่ออะไร? แล้วตาย
แล้วจะไปไหน? นี่มันซาบซึ่งมาก มันสะท้อนหัวใจมาก น้ำหูน้ำตาไหลเลยนะ ถ้าจิตมันมีหลักมี
ฐาน ถ้าจิตไม่มีหลักไม่มีฐาน ปีนบันไดนะ ขึ้นไปบนก้อนเมฆ ฟังธรรมๆ โไอโไฮ แล้วเวลาทาง
โลกเขาเป็นตรรกะ เวลาพุดธรรมะซาบซึ่งๆ ซาบซึ่งเหมือนทางโลก นี่เรามีความสุขความทุกข์

ถ้าเรามีความสุข เราซาบซึ้งของเรา คนเราพลัดพรากจากกันไป นี่เวลาเรามาเจอกันเราก็คิดถึงกัน น้ำหูน้ำตาไหลเลยนะ เพราะเราจากกันมานาน คิดถึงกันมานาน มาเจอกัน

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราคิดแบบโลกๆ มันเป็นแบบ นั้นแหละ มันซาบซึ้งๆ ซาบซึ้งมันก็เป็นสุขเวทนา ทุกขเวทนา เวลามันสุขเวทนา มันทุกขเวทนา มันเป็นสิ่งใด? มันเป็นธรรมชาติ มันมีของมันอยู่อย่างนั้น ความสุขความทุกข์เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป นี่ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ และทุกข์ดับไป ถ้าทุกข์มันอ่อนลงทุกข์มันน้อยลง มันก็มี ความสุขขึ้นมา สิ่งนี้มันเป็นสัจจะของมัน นี่เรื่องโลกๆ ถ้าจิตมันไม่สงบ แล้วสงบทำอย่างไร? จิตสงบทำอย่างไร?

จิตสงบ เห็นไหม นี่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเตือนหัวใจของเรา ถ้าเราเคลื่อนไหว ร่างกาย เราเคลื่อนไหวมันก็สงบไม่ได้ สิ่งเคลื่อนไหวมันก็ไม่สงบ ถ้าเรายืนนิ่งอยู่ เรานั่งนิ่งอยู่มันก็สงบ เข้ามาได้ นั่นเป็นกิริยา นี่กิริยาเฉยๆ นะ เวลาเรานั่งสมาธิเราไม่ได้ขยับสิ่งใดเลยมันสงบไหมล่ะ? แต่มันคั่นโครมๆ ในหัวใจล่ะ? ในใจมันไม่สงบเลย ทำไมมันเป็นอย่างนั้นล่ะ? เราก็มีคำปริกรรม พุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่ถ้าเ็งคั่นรนนัก เ็งไม่มีที่เกาะ ไม่มีที่อาศัยก็เกาะพุทโธไว้ก่อน แต่ถ้ามีสติ มีปัญญา เห็นไหม ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา ใช้ปัญญาขึ้นมา

นี่ความคิดอย่างนี้ก็แปลนมาขนาดไหน ความคิดอย่างนี้ สิ่งที่เราได้ปัจจัยเครื่องอาศัยเราก็มีอยู่มีใช้พอสมควรแล้ว จิตใจของเราควรจะมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา นี่ฟังธรรมๆ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาตรรกะเราก็คิดกันไป คิดกันไป เวลาคิดส่งออกไป มันตริกในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ตัวตนเราไม่มี เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมานี้ เกิดขึ้นจากขั้น ๕ มันเสวยความรู้สึกนึกคิดไปแล้ว ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นเงาของใจ

ถ้าเงาของใจเราก็อยู่กับเงาของมัน เราก็ตื่นเดินไปกับเงา เราไม่เห็นตัวตนของเรา แต่เรา ใช้สติปัญญา ด้วยสมาธิ ด้วยสติปัญญาของเรา ด้วยพิจารณาของเรา เห็นไหม ปัญญาของเรามัน คิดสิ่งนั้นคิดมาด้วยอะไร? คิดมาโดยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก คิดมาโดยความไม่รู้สึกตัว ถ้ามีสติปัญญา ความคิดไม่รู้สึกตัว ความคิดมันมีสติปัญญาขึ้นมา คิดแล้วก็ไปเงาของมัน ก็ทิ้งเงาเข้ามา พอทิ้งเงาเข้ามา มันทิ้งเงาเข้ามามันก็เป็นตัวตนของมัน มันก็ปล่อยวางเข้ามาก็เป็นตัวตนของมัน นี่ปัญญาอบรมสมาธิ เห็นไหม

แต่เวลามันคิดไป คิดเรื่องต่างๆ ไป เวลาคิดออกไปคิดก็เป็นเรื่องโลกๆ คิดโดยค้นหา ความทะยานอยาก คิดโดยที่ไม่มีเบรคห้ามล้อ คิดโดยมาร คิดโดยสมุทัย คิดโดยอวิชชา แต่ถ้ามัน คิดอย่างนี้พลังงานมันเป็นธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้ เราก็เอาความคิดนี้มาคิดเรื่องพุทโธ พุทโธนี่ ระลึก ถ้าพุทโธ เห็นไหม นี่วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณฺ์ ถ้าเราไม่วิตก วิจารณ์ วิตกวิจารณ์ วิตก คือยกขึ้น จิตใจมันคิดเรื่องสำมะเลเทเมาของมันไป คิดเรื่องโลกๆ ของมันไป ก็วิตกขึ้นมาให้เป็น พุทโธ พุทโธ

มันมีการวิตกขึ้นมา วิตกก็วิจารณ์ พุทกับโธ พุทกับโธ เพราะถ้าวิตกขึ้นมาแล้วมันก็ทรงตัว มันไม่ได้ พอวิตกขึ้นมาแล้วเราก็ทรงตัวไว้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธทรงไว้ สิ่งที่มีมันรู้สึกนึก คิด มันคิดเรื่องสรรพเพระขึ้นมาที่มาคิดเรื่องพุทโธ ถ้าไม่วิตกวิจารณ์มันก็ไม่มีการปิติ ไม่มีปิติมันก็ไม่ มีสุข ไม่มีสุขมันก็ไม่มีการเอกัคคตารมณฺ์ จิตมันก็ไม่ตั้งมั่น ไม่ตั้งมั่นมันก็ไม่มีความตัวของมัน นั่นก็ เป็นของมัน เห็นไหม แต่เวลาใช้ปัญญาของเราไป แหม ปัญญามันเพริดแพรว ปัญญามันคิด จินตนาการไปสู่ขอดเลย

อู้อี้ นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันซาบซึ้งๆ เรื่องโลกๆ แต่ถ้าทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าเราพุทโธ พุทโธมันวิตกวิจารณ์เข้ามา พุทโธ พุทโธ พุทโธให้จิตมันเกาะไว้ โดยธรรมชาติของมัน นี่นั่งนิ่งๆ นั่งนิ่งๆ แต่ใจมันไม่สงบ เราก็มีสติปัญญาเกาะไว้ๆ จิตนี้เกาะไว้ นะ จิตนี้ภาวสะตัวภพ ปฏิสนธิจิตมันมีความตัวของมัน ตัวตนนี้เป็นนามธรรมนะ ตัวตนเป็น อัตตนะ ตัวตนที่เป็นทัญญูมานะ ตัวตนที่เป็นถือตัวถือตน ตัวตนที่ว่าตัวเองเก่ง ตัวเองยอดเยี่ยม ตัวเองเป็นเทวดา ตัวเองสุดยอดคนนั่นแหละ

สุดยอดคนมันอยู่ได้พญามาร แต่สุดยอดขนาดไหนมารมันก็ข่มขี้เอา มารมันก็ใช้สอยมา มารก็อาศัยสิ่งนี้เป็นหัวใจ ภาวสะเป็นสถานที่อยู่ของมาร พญามารมันครอบคลุมหัวใจเราอยู่ นี่ จิตนี้เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ วนไปวนมาด้วยบุญด้วยกรรมของตัว นี่กรรมมันก็เวียนไปเป็น ผลของวัฏฏะ มารมันอาศัยภาวสะ อาศัยหัวใจนี้ที่อยู่ของมัน แล้วก็เวียนตายเวียนเกิด เวียน ตายเวียนเกิดไป นี่มันไม่มีสติปัญญา เห็นไหม เรามาฟังธรรมๆ ฟังธรรมก็เพื่อดูแลหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรา นี่สิ่งที่มีมันจะคิดวิตกขึ้นมา วิตกให้มันพุทโธ พุทโธนะ อย่าให้มันคิดไปตาม ประสาธม ถ้าคิดประสาธมมันก็อยู่กับพุทโธ พุทโธ

นี่ถ้ามันอยู่กับพุทโธ เห็นไหม คุณสิเรานั่งนิ่งๆ แต่หัวใจมันเร่าร้อน หัวใจมันคิดแต่ส่ายไป เพราะคิดแต่ส่ายไป คิดด้วยเหยื่อล่อ คิดด้วยเหยื่อล่อของมาร แต่เราระลึก วิตกขึ้นมา วิตกคือคิด ขึ้น วิจารณ์คือรักษา วิตกวิจารณ์โดยสติ โดยใจที่ธรรมชาติของมัน มันจินตนาการของมัน มันคิดของมันไปตามธรรมชาติของมัน ด้วยมารที่มันข่มขี้ มารที่มันบังคับบัญชาไป แต่เราจะฝืนมัน เรา จะฝืนมัน เราจะกำหนดพุทโธ เราจะวิตกวิจารณ์ วิตกพุทโธ พุทโธ นี่ไม่ให้ไหลไปตามมัน ถ้าไหล ตามมัน ถ้ามันวิตกวิจารณ์ละเอียดขึ้นๆ

คำว่าละเอียดขึ้น เราเกาะไปๆ เราเดินจนชำนาญ พอเดินจนชำนาญเราปล่อยสิ่งนั้นได้เราก็เดินเองได้ นี่เด็กที่มันจะหัดเดินมันก็ต้องอาศัยสิ่งใดเกาะให้มันหัดเดินขึ้นมา พอมันเดินขึ้นมาได้แล้วมันก็ทิ้งสิ่งนั้นไป แต่เรายังเดินไม่ได้ เราต้องเกาะพุทโธไว้ เดินไม่ได้ก็คลานเอา จะแฉไป ไซ้ไหม? จะแฉไปมันก็ไปกับโลกๆ ใจ แต่ถ้ามันเกาะสิ่งนี้ไว้ เกาะพุทโธไว้ๆ พุทโธไว้จนพุทโธ ละเอียดขึ้นๆ เราชำนาญขึ้นๆ มันจะละเอียดขึ้น ใจที่เกาะๆ ไว้ ทีแรกก็เกาะด้วยความมั่นคง เกาะๆ ไปมันอยากจะทำปล่อย อยากจะทำปล่อย แต่พอละเอียดเข้ามา ถ้ามันปล่อยขึ้นมาจนมันพุทโธ ไม่ได้ ถ้าพุทโธไม่ได้ก็คือตัวมัน ก็คือตัวมัน เห็นไหม

นี่ใจสิ่งที่ว่าเราวิตกวิจารณ์ เราวิตกขึ้นมาเพื่อรักษาตัวเรา แต่เวลามันคิดๆ ขึ้นไป คิดขึ้นไป มันก็คิดไป จินตนาการไป คิดเป็นตรรกะไป แต่พอจิตสงบขึ้นมา นี่ฟังธรรมๆ ถ้าจิตสงบแล้ว เรื่องสามัญสำนึกเรามันสะท้อนหัวใจมาก เพราะเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ถ้าเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ มันพิจารณาของมันไปมันเป็นประโยชน์กับเรา แต่นี่ขัดสิณวิวรรณทุกวันเลย ขับถ้าย อยู่นี้ก็เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจทั้งนั้นแหละ แต่มันอยู่แบบสามัญสำนึก อยู่กันแบบโลกไซ้ ไซ้ไหม

แต่ถ้าจิตมันสงบเข้ามา ของอันเดียวกันนี้แหละ ของที่อยู่กับเรานี้แหละ แต่พอสติปัญญา มันสงบเข้ามา มันรู้ของมัน มันพิจารณาของมัน มันเป็นปัญญาขึ้นมา มันเป็นวิปัสสนาญาณ ขึ้นมา โอ้โฮ มันซาบซึ้งนะ มันน้ำหูน้ำตาไหล มันสะท้อนใจมาก สะท้อนใจมาก ใจจิตนี้ทำไม โง่งนั้ ใจจิตนี้ทำไมมันเวียนตายเวียนเกิดมา ทั้งๆ ที่ศึกษามานี้รู้ไปหมด รู้ทุกเรื่อง ธรรมะ พระพุทธเจ้านี้รู้หมด แต่งธรรมะได้เลย อู๋ๆ ทุกอย่างได้หมดเลย แต่ไม่เคยเห็นตัวเอง ไม่เคยเห็น ตัวเรา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม แต่นี่มันสมควรไหมล่ะ? มันสมควรกิเลสใจ

นี่ศึกษามาๆ เพื่อเอาใบประกาศไง ศึกษาเพื่อเอายศเอาชั้นไง ศึกษาเพื่อสอบ เพื่อเปรียบเทียบว่าฉันมีความรู้ไง ศึกษาเพื่อให้ความรู้มากๆ ศึกษาเพื่อให้มีปัญญาเยอะๆ ศึกษามาเพื่อสถานะฐานันดรศักดิ์ แต่มันศึกษามาตัวมันใหม่? ถ้ามันศึกษาตัวมันนี้วางให้หมดๆ แล้วพุทโธ พุทโธขึ้นมา ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมาถ้าจิตสงบเข้ามา ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่ภาวนามยปัญญา สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ศึกษาคือ สุตมยปัญญา ภาวนากันไป จินตนาการไป จินตมยปัญญา แต่ถ้าจิตสงบมันจินตนาการมันก็ แหม สูดยอๆ

สูดยอดขนาดไหนนะ ไม่รู้อะไรเลย แต่ถ้ามันปล่อยวาง พิจารณาซ้ำๆ ซากๆ ขึ้นมา มันปล่อยวาง ถ้ามีความขยันหมั่นเพียร มีอำนาจวาสนานะ เพราะมันเป็นอริยทรัพย์ ธรรมๆ ธรรมมาภิบาล เขาทำธุรกิจการค้ากันเขายังต้องการธรรมมาภิบาลเพื่อความเสมอภาค ความเสมอภาค ความไม่กินแหนงแคลงใจกัน การไม่เบียดเบียนกันเพื่อประโยชน์สุขกับสังคม สังคมเขาต้องการความเสมอภาคกัน แต่เวลาจิตใจของเรา ก็เลศกับธรรมที่อยู่ในหัวใจเรามันต่อสู้กัน มันขัดแย้งกัน ถ้าไม่มีธรรมเลยมันก็เร่าร้อน คนไม่มีธรรมเลยนะมันก็ร้องแรกแหกกระเชอไปตามกระแสโลก อันนี้ธรรมๆ ร้องแรกแหกกระเชอกันไป แต่ไม่เคยได้ลิ้มรส ไม่เคยได้รู้จักรสของธรรมเลย

แต่เราพยายามทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบเข้ามา นี่รสของสมาธิธรรม รสของปัญญาธรรม ถ้าเกิดมันปล่อยวาง ตึงคับหนาน โลกของการวิปัสสนาที่มันปล่อยวางชั่วครึ่งชั่วคราว ทำบ่อยครั้งเข้าๆ ถึงที่สุดมันสมมุญเฉทปหานนะ มันจะรู้มันจะเห็นของมันถ้าทำตามความเป็นจริง เห็นใหม่ นี่สิ่งที่เป็นธรรมๆ เราเรียกร้องกันสิ่งนี้ เราให้หัวใจของเรา เวลาแข่งขันกันระหว่างกิเลสกับธรรมคือการทำความสงบของใจแล้วมันเสื่อมไป

การใช้ปัญญาของเรามันใช้ปัญญาขึ้นมาเพื่อฝึกสอนใจของเราให้มันฉลาด อย่าให้กิเลส มันข่มขี้มากนัก เวลากิเลสมันตื่นตัวขึ้นมา แหม ขอมจำนนกับมันหมดเลย เวลาสติธรรมขึ้นมา ล้มลุกคลุกคลาน จิตใจอ่อนด้อย จิตใจไม่มีความเข้มแข็งเลย สิ่งนี้ทำขึ้นมาด้วยความทุกข์ความแสนยาก แสนยากขนาดไหนมันยังเริ่มต้นใหม่ ถ้ามันชำนาญขึ้นมาแล้วมันก็จะง่ายขึ้น ง่ายขึ้นมีความชำนาญขึ้นมา ประสบการณ์มันดีขึ้น มีความเปรียบเทียบดีขึ้น มันปล่อยวางขนาดไหน ถ้ามันหลงมันไปมันก็คิดว่านี่เป็นผล เป็นผลก็เสื่อมไปก็กลับมาพิจารณาใหม่ พิจารณาใหม่ต้องมีสติปัญญาถึงพิจารณาได้

ถ้าไม่มีสติ ไม่มีสมาธิ มันพิจารณามันก็ลุ่มลुकลुकกลาน ทำอยู่อย่างนี้ ลุ่มลुकลुकกลาน อยู่อย่างนี้ ฝึกฝนใจตัวเองอยู่อย่างนี้ ทำอยู่อย่างนี้จนถึงที่สุด นี่เวลาสมุจเฉทมันขาด ออกุ๊ป ธรรมๆ คงที่ดีงาม การคงที่แบบทวิญญูมานะ การคงที่แบบจิตที่มันมีอยู่โดยพญามารครอบงำอยู่เรา ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นมัน แต่ขณะที่เราใช้สติปัญญาของเรา ใช้มรรคญาณของเราพิจารณาของเรา ใช้ ธรรมจักของเรา เวลาสมุจเฉทมันขาดเรารู้เราเห็นของเราเอง เพราะมันเป็นปัจจัยจัดตั้ง มันเป็น สันทิญญูโก ถ้าไม่เป็นปัจจัยจัดตั้งมันก็ลึงเลสงสัย มันก็จับต้องสิ่งใดไม่ได้ มันก็ไม่มีจุดยืนใจ มันไม่มีหลักเกณฑ์ใจ แต่ถ้ามันเป็นอกุ๊ปธรรม เวลามันขาดไปแล้วมันมีจุดยืนของมัน

จุดยืนอะไร? จุดยืนในธรรมใจ ศากยบุตรพุทธชิโนรสใจ จุดยืนที่มันคงแข็งแรงใจ ไม่ ห้วนไหวไปกับโลกธรรมใจ โลกธรรมจะพัดขนาดไหนมันก็มีหลักมีเกณฑ์ใจ แต่เดิมมารมันชี้ หัวอยู่ มันชักจูงลากไป ลุ่มลुकลुकกลาน ไปกับมัน ไม่รู้สึกตัวเลย แต่เวลาพิจารณาขึ้นมา พอมรรค ญาณมันเกิดขึ้นมา มันมีจุดยืนของมันแล้วใครจะมาหลอกลวงมัน ใครจะมาห้วนไหวมัน มัน รู้ทันหมดแหละ รู้ทันแล้วนะ รู้ทันแล้วยังนั่งอยู่ด้วย เพราะโลกเขาไม่รู้กับเราหรอก โลกเขาไม่รู้ กับเรา

โลกเขาต้องใช้จินตนาการกัน เขาจะเปรียบเทียบกันแล้วเขาตื่นเต้นกัน เขาดีใจกันไปนะ อู้ฮู ได้ยศได้ศักดิ์ โอ้ย เขาตื่นเต้นกันไป แต่บอกว่าทิ้งมันแล้วเป็นอย่างนี้ ไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเห็น ทิ้งมันก็ทิ้งผิด ทิ้งมันก็เลื่อนลอย ไม่มีจุดยืน ถ้ามันเป็นความจริงนะมันมีจุดยืนของมัน มีหลักการ ของมัน นี่ฟังธรรม โลกเขาแสวงหาธรรมะกัน แสวงหาโดยโลกๆ เราแสวงหาของเรา เรา แสวงหากลางหัวใจของเรา เราแสวงหาเพื่อความจริงของเรา เพื่อชีวิตของเรา เอวัง